

№ 68 მარტი - აპრილი 2023 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

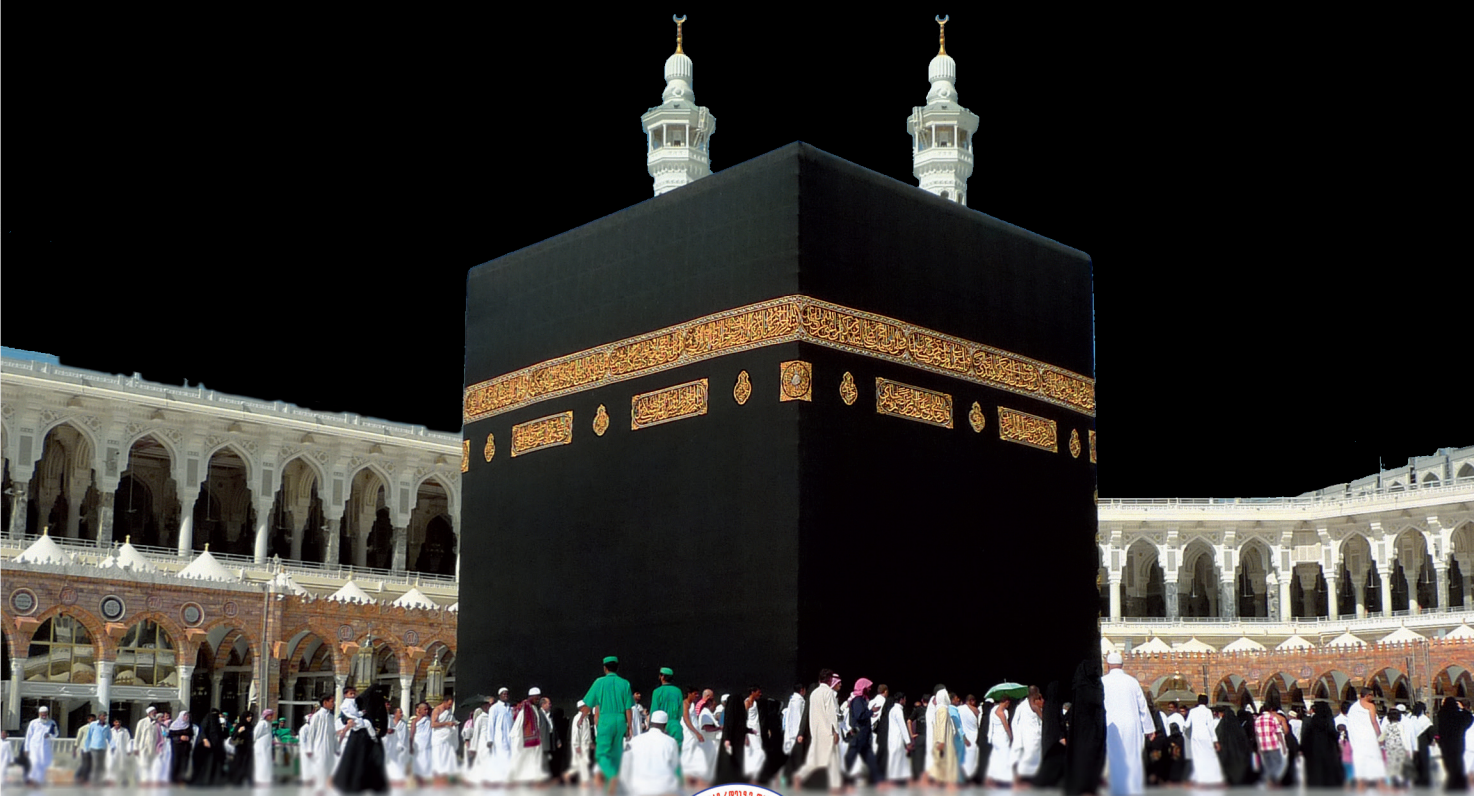

საღი მთვარე

გილოცავთ
ჩაქვანის
მოახლოებას

იკითხე, შენი ღმერთის სახელით,
რომელმაც გააჩინა!

ჩინსიჭყუაობა

მონყალე და მწყალობელი უზენაესი ალ-
ლაჰის სახელით!

მოგესალმებით ძვირფასო მკითხველნო!
უპირველეს

უპირველეს ყოვლისა, უსაზღვრო ქება-
დიდება სამყაროს გამჩენ უზენაეს ალლაჰს,
რომ კიდევ ერთხელ მოგვცა საშუალება, მიმდი-
ნარე წლის მარხვის თვეს - რამადანს მოვსწრე-
ბოდით და მის წინაშე ეს თვე ღვთისმსახურე-
ბაში გაავატაროთ. გულითადად მოგილოცავთ
მადლმოსილებით აღსავსე, უძვირფასესი რამა-
დანის მთვარის დადგომას, გისურვებთ რწმე-
ნის სიმტკიცეს, სულიერ სიმშვიდეს, ჰალალი
სარჩოს მოპოვებას, მოთმინებას და უზენაესი
ალლაჰის კმაყოფილების დამსახურებას. უზე-
ნაესმა ალლაჰმა წყალობა, ბარაქა და მფარვე-
ლობა არ მოგაკლოთ. სამთვეულის ბოლო თვე
მთვარის კალენდრის მიხედვით, 9-ისა და 11
თვის ხელმწიფედ წოდებული, რამადანის თვეა.
რამადანის თვის განმავლობაში მორწმუნეებს,
გამჩენი ალლაჰის მხრიდან, მარხვა სავალდე-
ბულოდ დაუწესდათ. სურა ბაყარას 183 აიათში
უზენაესი ალლაჰი ასე ბრძანებს; „ჰეი თქვენ,
რომელთაც ირწმუნეთ! სავალდებულო გახდა
თქვენდა მარხვა, როგორც სავალდებულო იყო
მათთვის, ვინც თქვენ უწინარეს იყო, ეგების
დაცული იქმნეთ ყოველივე ცუდისგან“. რამა-
დანის მთვარე თავისი სულიერი ატმოსფერო-
თი ძალიან ძვირფასი, ბარაქიანი და მადლიანი
პერიოადია. ამ თვეში ყოველი მორწმუნე ცდი-
ლობს უფრო მეტი ღვთისმსახურება შესარუ-
ლოს, მეტი ქველმოქმედება გააკეთოს, გაჭირ-
ვებულ და ავადმყოფებს დაეხმაროს, მოხუცე-
ბის და ბავშვების გული მოიგოს და გამჩენის
კმაყოფილება დაიმსახუროს.

სწორედ რამადანის მთვარეში დაიწყო მუ-
ჰამედ შუამავალზე (ს.ა.ე) უსაზღვრო ცოდ-
ნისა და დაუსრულებელი წყალობის მქონე უძ-
ვირფასესი წიგნის, ყურანის ზეგარდმოვლენა,
რაც 23 წლის განმავლობაში გრძელდებოდა.
წმინდა ყურანის მოვლინებამ კაცობრიობა იხს-
ნა უვიცობისა და განადგურებისაგან, გამოიყ-
ვანა სიბნელიდან სინათლეში, ასევე კაცობრი-
ობას უჩვენა სწორი და ჭეშმარიტი ცხოვრების
გზა, რომლითაც შეიძლება ადამიანმა მოიპო-
ვოს ამქვეყნიური ბედნიერება და საიქიო ხსნა.
უზენაესი ალლაჰი სურა ბაყარას 185 აიათში
ბრძანებს: „რამადანის თვეა, რომელშიც ზე-
მოვლინებული იქნა ყურანი ჭეშმარიტ გზად
ხალხისთვის და ცხად ცნობარად ჭეშმარიტი
გზისა და განმასხვავებლად ჭეშმარიტებისა ბა-
თილისგან...“

ზემოთ მოცემულ აიათში ნათლად ჩანს,
წმინდა ყურანის ზეგარდმოვლენის მიზანი,
რომლითაც ადამიანებს შეეძლებათ სიმართ-
ლისა და სიცრუის ერთმანეთისგან განსხვავე-
ბა. სურა „ჰადიდის“ მე-9 აიათში ნაბრძანებია:
**„იგია, რომელიც ავლენს თავის მსახურზე ცხად
აიათებს, რათა გამოგიყვანოთ სიბნელიდან სი-
ნათლეში. უეჭველად, ალლაჰი ღმობიერი და
მწყალობელია თქვენ მიმართ.“**

როგორც ვიცით, რამადანის თვე იმითაც
გამორჩევა სხვა თვეებისგან, რომ ამ თვეშია
ყადირის ღამე, რომელიც ათას თვეზე უფრო
ხაირიანია. წმინდა ყურანის ზეგარდმოვლენაც
სწორედ ამ ღამეს დაიწყო. უზენაესი ალლაჰი
სურა ყადირის 1-3 აიათებში შემდეგს ბრძანებს:
**„უეჭველად, ჩვენ გარდმოვაგვლინეთ იგი ყადი-
რის ღამეს! ყადირის ღამე ათას თვეზე უფრო
უკეთესია.“**

ყურანში, ეფექტური და გონივრული მა-
გალითები, საუკეთესოდ ახსნილი საკითხები,
საოცრად მდიდარი განმარტებები, ადამიანებს
ღრმად დაფიქრებისა და სიბრძნის მიღებისაკენ
მოუწოდებს. ვინაიდან ადამიანი გონიერ არსე-
ბად არის გაჩენილი და აქვს აზროვნების უნა-
რი, ის ვალდებულია, ეს ყველაზე მნიშვნელო-
ვანი წყალობა გამოიყენოს, პასუხისმგებლობის
გრძნობა გამოიჩინოს, წმინდა ყურანი ცხოვ-
რების მეგზურად გაიხადოს და იცხოვროს იმ
პრინციპებით, რომლებიც მასშია მოცემული.
უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა ყურანის სახით
კაცობრიობას ფასდაუდებელი წყალობა მოუფ-
ლინა. გამომდინარე აქედან, ყველანი ვალდე-
ბულნი ვართ, აღნიშნული ამანათი, რომელმაც
საუკუნეების განმავლობაში ჩვენამდე უცვლე-
ლად მოაღწია, გავითავისოთ და მისი კანონები
ცხოვრებაში გავატაროთ, ერთგულად დავიც-
ვათ და მომავალ თაობებს უცვლელად გადაე-
ცეთ. სულისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი
საზრდო ჭეშმარიტი რწმენაა. ალლაჰის მორწ-
მუნე და მასზე მინდობილი ადამიანი, მისგან
იღებს სულიერ საზრდოსა და ძალას, იგი მუდ-
მივად საჭიროებს უზენაესი ალლაჰის დახმა-
რებას. სწორედ უზენაესი ალლაჰის რწმენა და
მასზე მინდობა გვექცევა ნდობისა და სიმშვი-
დის უშრეტ წყაროდ. ამიტომაც რამადანის თვე
სულიერი ამაღლების, განვითარებისა და ჩამო-
ყალიბების საუკეთესო შესაძლებლობაა ადამი-
ანისათვის. უზენაესმა ალლაჰმა დაგვლოცოს,
რწმენა გავგიძლიეროს და მოგვცეს ღვთისმ-
სახურების შესრულების ძალ-ღონე. უზენაესი
ალლაჰი იყოს ყველგან და ყოველთვის ჩვენი
შემნ და მფარველი.

ოპარ ბოლქვაძე

მარხვა

მარხვა ისლამის ხუთი პირობისგან ერთ-ერთია. არაბულად მარხვა, „საუმ“ (არაბ. الصوم ას-საუმ; მრავლობითში არაბ. صيام; სიამ), შორს დგომას, თავშეკავებას, შეწინააღმდეგებას ნიშნავს. ტერმინოლოგიური განმარტებით მომარხულე მუსლიმმა თავი უნდა შეიკავოს დღის განმავლობაში, ცისკრიდან (ფეჯრი) მზის ჩასვლამდე (მალრიბი), საცვებისა და სასმელის მიღებისგან, ასევე ხორციელი სიამოვნებისგან, ავი ფიქრებისგან, ბილწიფრობისგან, მოსაწვევებისგან და უსარგებლო ქმედებებისგან. მუსლიმები, რომლებსაც ჯანმრთელობა ხელს უწყობთ, ვალდებული არიან, იმარხულონ რამადანის თვეში. ამ ვალდებულებას მათ უზენაესი ალლაჰი აკისრებს: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! დაწერილია თქვენზე მარხვა (მარხვა წელიწადში ერთი თვეა, იგი იწყება მთვარის კალენდრის მიხედვით მეცხრე თვეს, რამადნის მთვარეში; ცისკრიდან დაღამებამდე ჭამა-სმისა და თანაცხოვრების აღკვეთით), როგორც დაწერილი იყო მათთვის, ვინც თქვენ უწინარეს იყო, ეგების

დაცული იქმნეთ ყოველივე ცუდისგან“ (ყურანი 2/183).

მუჰამედ შუამავალი მარხვის მნიშვნელობის შესახებ ამბობს: „მარხვა ფარია, რომელიც იცავს ადამიანებს“ (ბუხარი, სავემი 2, 9, ლიბას 78; მუსლიმი, სიამ 164). ისლამური რწმენით, რამადანის თვე გამორჩეულია, რადგან ყურანის პირველი აიათები, სწორედ ამ თვეში გარდმოევლინა. მთვარის წელიწადი მზის წელიწადზე 10 ან 11 დღით ნაკლებია, რამადანის თვე კი, გადაადგილდება მზის კალენდრის მიხედვით. მარხვამ კაცობრიობაზე დადებითი ზეგავლენა უნდა მოახდინოს. შუამავალი ბრძანებს: „ვინც ჭორს, ტყუილს და ცილისწამებას არ დათმობს, ალლაჰს მხოლოდ მისი ჭამასმისგან თავის შეკავება არ სჭირდება“ (ბუხარი, სავემი, 8; თირმიზი, სავემი, 16).

„არიან ისეთი ადამიანები, რომლებიც მარხულობენ და მათი მოგება მხოლოდ შიმშილი და წყურვილია“ (იბნ მაჯე, სიამი, 21). „მარხვა ფარია“. ის ვინც მარხულია, ცუდი სიტყვა არ უნდა თქვას. თუ ვინმე ცუდს გე-

ტყვის ან ცუდად მოგეცემა, უთხარი: „მე ვმარხულო“ და არ შეეკამათო“ (ბუხარი, სავმი, 2; მუსლიმი, სიამი, 164). ვინ არის ვალდებული, დაიცვას მარხვა? პიროვნებისთვის მარხვა აუცილებელი რომ გახდეს, საჭიროა სამი პირობა:

1. მუსლიმი უნდა იყოს,
2. გონიერი უნდა იყოს,
3. ზრდასრული უნდა იყოს.

ავადმყოფისა და მგზავრისთვისაც მარხვა აუცილებელია, თუ რამადნის თვეში ვერ იმარხულე, შეუძლიათ იმდენივე დღე იმარხულონ სხვა თვეში, მაგრამ მათთვის უკეთესი იქნება, თუ რამადნის თვეში იმარხულე. მარხვა გევალებათ განსაზღვრულ დღეებში. თუ რომელიმე თქვენგანი ავადა ან მგზავრია, იმარხულოს ამდენივე სხვა დღეებში. ხოლო იმათ, ვინც მარხვას ვერ უძლებენ, მათ შეუძლიათ დღეში ერთი ღატაკის დაპურება. თუ ვინმე საკუთარი სურვილით იქმს სამადლოს, ეს მისთვისაა უკეთესი. და რომ იმარხულოთ, ეს თქვენთვისაა უკეთესი, თქვენ რომ იცოდეთ. (ყურანი 2/184).

თუ მარხვის დროს რთულ მდგომარეობაში აღმოჩნდები ან ავადმყოფობა გაუარესდება, მაშინ შეგიძლია შეწყვიტოთ. ამ საკითხს ეხმიანება შემდეგი ჰადისი: „ჯაბირ ბინ აბდულლაჰის გადმოცემის თანახმად, შუამავალი როდესაც მექას ასაღებად გაემართა, ყურაულ-გამიმის ადგილთან მისვლამდე თვითონაც და თანამიმდევრებიც მარხულები იყვნენ. შუამავალს აცნობეს, ხალხს მარხვა უძნელდებათ, მაგრამ ისინი მაინც შენ შემოგყურებენო. შუამავალმაც სამხრობის შემდეგ ერთი ჭიქა წყალი ითხოვა და ადამიანების თანდასწრებით დალია. მათგან ზოგიერთმა მარხვა შეწყვიტა, ზოგიერთმა კი გააგრძელა. შუამავალმა როცა გაიგო, რომ ზოგიერთი მათგანი კვლავ აგრძელებდა მარხვას, მათი მისამართით თქვა: „ისინი არ დაემორჩილნენ, ისინი შეენინააღმდეგნენ“ (მუსლიმი, სიამი, 90 (1114); თირმიზი, სავმ 18). (2/184) ეს ჰადისი უკეთესია მათთვის, თუ ავადმყოფობის ან მგზავრობის პერიოდში უნდა იმარხულონ, რადგან აიათს არ ეწინააღმდეგება. მათ, ვინც ავადმყოფობის ან

მგზავრობისას მარხვის გაგრძელებით უნდა დაზარალებოდნენ, მაშინ არ უნდა იმარხულონ. ისინი, ვინც ამ მდგომარეობაში იმყოფებიან, მაგრამ მაინც აგრძელებენ მარხვას, დაუმორჩილებლად ითვლებიან. მარხვის გაგრძელების შემთხვევაში თუ არ დაზარალებიან უკეთესია, რომ იმარხულონ.

საჭურზე ადგომა: „ჭამეთ და სვით, ვიდრე ცხადად შეგეძლებათ გაარჩიოთ განთიადის თეთრი ხაზი შავი ხაზისგან. მერე სრულჰქმენით მარხვა საღამომდე...“ (ყურანი 2/187). ცისკარი (განთიადი) ორი სახისაა: პირველია ფეჯრი ქააზიბ, ანუ მატყუარა ცისკარი: ამ დროს დილის ლოცვის დრო ჯერ კიდევ არ არის დამდგარი. ვინც მარხვას აპირებს, მისთვის ჭამა-სმა ჯერ კიდევ არის შესაძლებელი. ამ ცისკრის ნიშანი, ჰორიზონტზე სწორი ხაზის მსგავსად გამოჩენილი ნათელია. ფეჯრი სადიყი - ნამდვილი ცისკარია: ამ დროს დილის ლოცვის დრო დამდგარია. ამის შემდეგ ჭამა-სმა აღარ შეიძლება. ამ ცისკრის ნიშანი ჰორიზონტზე და მთის მწვერვალზე გაფანტული მკრთალი ნათელია. საჭმელს, რომელსაც ცისკრამდე მივირთმევთ, საჭური ჰქვია. შეძლებისდაგვარად, ყველა მუსლიმმა უნდა ეცადოს საჭურზე ადგომას, რათა საჭურის ბარაქის ჯილდო მიიღოს. ამის შესახებ მუჰამედ შუამავალი გვაცნობებს: „საჭურზე საჭმელი მიირთვით, ვინაიდან მასში ბარაქა ბევრი“ (ბუხარი, სავმი, 20; მუსლიმი, სიამი, 45).

მარხვის დაცვისა და მოშლის პირობები: მუსლიმმა მარხვისას, გარიჟრაჟიდან მზის ჩასვლამდე, ღვთისმსახურების მიზნით ჭამა-სმისა და ხორციელი სიამოვნებისგან შორს უნდა დაიჭიროს თავი: „ნებადართულია თქვენთვის მარხვის დროს, ღამით, მეუღლეებთან თანაცხოვრება, ისინი სამოსელნი არიან თქვენი და თქვენ ხართ სამოსელნი მათნი. ალლაჰმა იცოდა, რომ თავს ინვალებდით, ამიტომაც მიიღო თქვენი სინანული და მოგიტევათ. ახლა შეგიძლიათ თანაიცხოვროთ მათთან და შეასრულოთ ის, რაც ალლაჰმა დაგინესათ. ჭამეთ და სვით, ვიდრე ცხადად შეგეძლებათ გაარჩიოთ განთიადის თეთრი ხაზი შავი ხაზისგან. მერე სრულჰქმენით მარხვა საღამომდე. და როცა სამლოცველოებში ღვთისმსახურებისთვის

ხართ შემდგარი, არ ეთანაცხოვროთ მათ (მეუღლეებს). ესაა საზღვრები ალლაჰისა და არ მიუახლოვდეთ მათ. ასე განუმარტავს ალლაჰი ხალხს თავის აიათებს, ეგების დაცული იქმნან ყოველივე ცუდისგან“ (ყურანი 2/187).

ზემოთ მოცემული აიათის მიხედვით: ჭამა, სმა და ხორციელი სიამოვნება მარხვას შლის. რადგან აიათის ბოლოს ალლაჰი ბრძანებს: „ესაა საზღვრები ალლაჰისა და არ მიუახლოვდეთ მათ“, ამიტომაც მარხვისას ჭამა-სმისა და ხორციელი სიამოვნებისკენ მიმავალი ყველა გზისგან შორს დგომაა საჭირო. ზემოთქმულიდან გამომდინარე, აბების მიღება, პირში შესასხურებელი წამლები და მოწვევა მარხვას შლის. რადგან თვალის და ყურის წვეთები საკვებად არ ითვლება, ისინი მარხვას არ შლის. ძილის დროს ერექცია, ასევე სისხლის გაცემა, ღებინება და ბანაობა მარხვას არ შლის. დავიწყების შემთხვევაში ჭამა-სმა მარხვას არ შლის. ალლაჰის შუამავალი ასე ბრძანებს: „ვინც დავიწყების გამო შეჭამოს ან დალიოს, მან მარხვა გააგრძელოს, რადგან მას ალლაჰმა აჭამა ან დააღვინა“ (ბუხარი, სავმი 26, ეიმანი 15; მუსლიმი, სიამ 171 (1155); თირმიზი, სავმი 26; ებუ დავუდი, სავმი 39.)

ზემოთ მოყვანილი ჰადისი, შემდეგი აიათის ერთგვარი განმარტებაა: „ალლაჰი არ აკისრებს არც ერთ სულს იმაზე მეტს, რაც მას ძალუძს“ (ყურანი 2/286)

აიათები მარხვის შესახებ: „ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! დაწერილია თქვენზე მარხვა, როგორც დაწერილი იყო მათთვის, ვინც თქვენ უწინარეს იყო, ეგების დაცული იქმნეთ ყოველივე ცუდისგან“ (ყურანი 2/183).

მარხვა გევალებათ განსაზღვრულ დღეებში. თუ რომელიმე თქვენგანი:

1. ავადაა

2. ან მგზავრია, იმარხულოს ამდენივე სხვა დღეებში. ხოლო ვინც მარხვას ვერ უძლებს, მას ევალება დღეში ერთი ლატაკის დაპურება.

1. თუ ვინმე საკუთარი სურვილით იქმს სამადლო საქმეს, ეს მისთვისაა უკეთესი,

2. და რომ იმარხულოთ, ეს თქვენთვისაა უკეთესი, თქვენ რომ იცოდეთ (ყურანი 2/184).

რამადანი მნიშვნელოვანი თვეა, რადროსაც ზემოეწვლინა ყურანი:

1. ჭეშმარიტ გზად ხალხისთვის,

2. და ცხად ცნობარად ჭეშმარიტი გზისა,

3. და განმასხვავებლად ჭეშმარიტებისა ბათილისაგან. და თქვენგან ვინც იხილოს ეს თვე, იმარხულოს! და ვინც

1. ავად იყოს,

2. ან მგზავრობაში, ამდენივე იმარხულოს სხვა დღეებში. ალლაჰის ნებაა თქვენი შვეება და არა ვნება. შეასრულოთ ეს რაოდენობა და ადიდოთ ალლაჰი იმისათვის, რომ ჭეშმარიტ გზას დაგადგინათ, ეგებ მაღლიერნი იყოთ!“ (ყურანი 2/185).

„და თუ შეგეკითხებიან შენ ჩემი მსახურნი ჩემ შესახებ, უეჭველად, მე ახლოს ვარ, შევისმენ მლოცველის ვედრებას, როცა ის შემევედრება. მაშ, შეისმინონ ჩემი და მირწმუნონ მე, ეგებ სწორი გზით წავიდნენ!“ (ყურანი 2/186).

ალამ უანთაჲ

საქართველოს მეფეთი

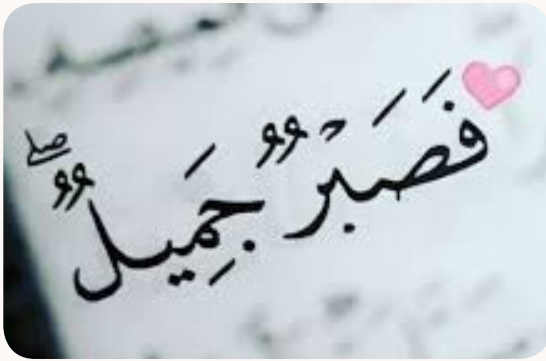
განსაცდელისა და უბედურების ჟამს მოთმინება

ამქვეყნად ადამიანი სხვადასხვა განსაცდელისა თუ უბედურების წინაშე აღმოჩნდება ხოლმე. ეს ქვეყანა წარმავალია და გამოცდის ქვეყანაა. ადამიანი ზოგჯერ წარმატებულია, ზოგჯერ წარუმატებელი, ზოგჯერ დალხინებული და ზოგჯერაც დამწუხრებული. გამჩენი ალლაჰი ადამიანებს, პერიოდულად, სხვადასხვა განსაცდელით, შიშით, ავადმყოფობით, სიმდიდრითა და სიღარიბით გამოსცდის. მთავარია ადამიანმა თავს დამტყდარი უბედურების ჟამს მოთმინება გამოიჩინოს და ალლაჰს მიენდოს, რამეთუ ამქვეყნად ყველაფერი დროებითი და წარმავალია. წარმავალია სიმდიდრე, სიღამაზე, თანამდებობა, სიღარიბე, სიხარული, მწუხარება, ქონება, შვილები და სიცოცხლეც კი. მარად ცოცხალი მხოლოდ გამჩენი ალლაჰია. ამიტომ ჩვენ ყოველთვის, მას უნდა მივუდეთ და მის იმედად უნდა ვიყოთ.

ყურანში ნაბრძანებია: „და, უეჭველად, ჩვენ გცდით თქვენ ცოტა შიშითა და შიშვლით, ქონების, სულთა და ნაყოფთა ნაკლებობით. და შენ ახარე მომთმენთ, რომელთაც ეწიათ რაიმე უბედურება, და თქვეს: უეჭველად, ჩვენ ალლაჰს ვეკუთვნით და უეჭველად, მისდა მივიქცევით ჩვენ.“ (ბაყარა 2/155-156)

ერთხელ ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) სასაფლაოს გვერდით ჩაიარა და დაინახა ერთი ქალი, რომელიც საკუთარი შვილის საფლავზე გულამოსკვნით ტიროდა. მოესმა მას გამწარებული დედის ტირილის ხმა და უთხრა: „ალლაჰის გამო, მოითმინე და დაწყნარდი!“ ქალი ვერ მიხვდა, რომ მას შუამავალი (ს.ა.ს.) ესაუბრებოდა და უპასუხა: „გამეცალე, ის, რაც მე მეწია, შენ ვერ გაიგებ, ამიტომ ასე წყნარად საუბრობ!“ ცოტა ხნის შემდეგ ირგვლივ მყოფებმა ქალს აუხსნეს, რომ ის ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) იყო, რის შემდეგაც მასთან ბოდიშის მოსახდელად მივიდა და უთხრა: „მაპატიეთ, არ ვიცოდი, თუ თქვენ შუამავალი იყავით!“ შუამავალმა კი ბრძანა: „უეჭველად, ნამდვილი მოთმინების გამოჩენა ის არის, რასაც უბედურების პირველი დარტყმის დროს გაუმკლავდებით.“ (მუსლიმი, ჯენაიზი, 15)

მსგავსი უბედური შემთხვევები შუამავალსაც (ს.ა.ს.) ჰქონდა გადატანილი. თუმცა ის, ყოველთვის მოთმინებას იჩენდა და ჩვენც მოთმინებისკენ მოგვინოვებს. ავადმყოფობისა თუ სიკვდილის ამბის გაგების შემდეგ, შუამავლის (ს.ა.ს.) დამოკიდებულება ყოველთვის მოთმინებასთან იყო დაკავშირებული. საკუთარი შვილი, იბრაჰიმი, ჯერ კიდევ თვრამმეტი თვის,

თვალების ბოლომდე გახელამდე გარდაიცვალა. შუამავალმა (ს.ა.ს.), ამის გამო, როგორც მამამ, ცრემლები ვერ შეიკავა. ხოლო მათ, ვისაც მისი ცრემლების გაუკვირდათ, ასე უთხრა: „ეს ლმობიერების ცრემლებია. და იქვე დასძინა: თვალი ტირის და გული წუხს. მაგრამ ჩვენ იმას წარმოთქვამთ, რაც გამჩენს მოსწონს. ო, იბრაჰიმ, ჩვენგან წასვლის გამო ძალიან ვწუხვართ!“ (ბუხარი, ჯენაზი, 43.)

ყოველი სული სიკვდილს იგემებს. (ალი- იმრანი 3/185.) ეჭვგარეშეა, რომ ეს ყველა ჭირისუფალისთვის დიდი ტკივილია. თუმცა, ადრე თუ გვიან, ეს ყველამ უნდა განიცადოს. ამ ყველაფერთან ერთად ადამიანს, სიკვდილის გარდა, სხვადასხვა სირთულეებიც ელოდება, რაც ცხოვრების თანმდევი პროცესია.

ერთხელ შუამავალმა (ს.ა.ს.), მეგობრებთან საუბრისას, ჯოხით სილაზე ოთხკუთხედი შემოხაზა. შემდეგ შიგნით ერთი სწორი ხაზი გაავლო და ორივე მხარიდან პატარა ხაზები დაუმატა. შემდეგ მის გარეთ კვლავ ერთი ხაზი გაავლო და გვკითხა, თუ იცით ეს რა არისო. მეგობრებმა მიუგეს - ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) უკეთ იცისო. შუამავალმა ბრძანა: „ნახაზის შიგნით არსებული ხაზი ადამიანია, მის ირგვლივ პატარა ხაზები - პიროვნების გარშემო არსებული განსაცდელები. მათგან რომ ერთმა მიზანს ვერ მიაღწიოს, მეორე მიაღწევს. ოთხკუთხედის გარეთა ხაზები - ადამიანის ირგვლივ არსებული სიკვდილია, ხოლო გარეთ არსებული ხაზები - პიროვნების იმედი და ოცნებები.“ (იბნი მაჯე, ზუჰდი, 27; ბუხარი, რიყაყი, 4.)

ჩვენ, თუ ისტორიას გადავხედავთ, ნათლად დავინახავთ, რომ შუამავლებსა და სრულყოფილ მორწმუნეებს უამრავი

სახის სირთულე აქვთ გამოვლილი. მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) იმ მორწმუნეებს ამხნევენ, ვინც სხვადასხვა სირთულის წინაშე: „მუსლიმებმა იმ სირთულეებს შეხედონ, რომლებიც მე გადავიტანე და მათ თავს დატეხილი ყველა სირთულის წინაშე მტკიცედ დადგნენ!“ (მუვატტა, ჯენაზი, 14.)

განსაცდელის ჟამს მოთმინება უნდა გამოვიჩინოთ და ალლაჰს მივუდეთ. პიროვნების შესახებ, რომელიც განსაცდელის ჟამს გამჩენს არ ადიდებს და მოთმინებას არ გამოიჩენს, ყურანში ასეა ნაბრძანები: „ადამიანებს შორის არიან ისეთებიც, რომლებიც ეთაყვანებიან ალლაჰს, მაგრამ ორჭოფობენ. თუ სიკეთე ენიათ, თავს მშვიდად გრძნობენ და თუ განსაცდელი ენიათ, უკან იხევენ. ნაგებულნი არიან ისინი ამქვეყნიურ ცხოვრებაშიც და იმქვეყნიურშიც. სწორედ ეს არის ცხადი წარწყმედა!“ (ჰაჯი 22/11.)

ადამიანი, თავისი ბუნებით სიხარულთან, განსაცდელთან და სხვადასხვა სირთულესთან ერთად არსებობს. ის თავის სიცოცხლეში, უამრავ სასიამოვნო თუ უსიამოვნო ეპიზოდებს გადის. სხვა ცოცხალი არსებების მსგავსად, ადამიანიც ფიზიკურად და სულიერად სხვადასხვა განსაცდელის წინაშე დგას, რის გამოც ყოველთვის ვალდებულია ყველა გამოწვევისთვის მზად იყოს და წინდახედულად იმოქმედოს. აღნიშნული განსაცდელისა და სხვადასხვა საფრთხის მიუხედავად, მორწმუნე პიროვნების რწმენა იმდენად მყარი უნდა იყოს, რომ ყველა განსაცდელს გაუძლოს და ფეხზე უფრო მყარად დადგეს. თუკი, პიროვნებამ ყველა მოსალოდნელი საფრთხის შესახებ ყველა საჭირო ზომა მიიღო და მას, მაინც რაიმე განსაცდელი ენია, მაშინ, პირველ რიგში, მოთმინება ჰმართება. მორწმუნე პიროვნებას მოთმინება და გამჩენზე მინდობა, ყოველთვის ესაჭიროება. მან კარგად უნყის, რომ განსაცდელი, რომელიც მას დიადმა ალლაჰმა არგუნა, თითოეული გამოცდის სახითაა მასზე მოვლენილი. (ბაყარა, 2/155.) მუსლიმი ვალდებულია ყველა გამოცდა ღირსეულად გაიაროს. როგორც შუამავალი (ს.ა.ს.) აღნიშნავს, ზოგჯერ წელშიც რომ მოიხაროს, აუცილებლად უნდა გაიმართოს და თავი

ყველა სირთულეს წარმატებით დააღწიოს. შუამავალმა (ს.ა.ს.) მორწმუნისა და ურჯულოს (ქაფირის) შედარებისას, შემდეგი ბრძანა: „სხვადასხვა განსაცდელის დროს მორწმუნე დარია მცენარის, რომელიც მყარად დგას მიწაში და გაუძლო საშინელ ქარიშხალს, ხოლო ურჯულო დარია მცენარის, რომელსაც ქარიშხალმა ტოტები მოსტება ან კიდეც ძირიანად მოგლიჯა.“ (მუსლიმი, სიფათულ-მუნაფიყინი, 59)

მორწმუნე კარგად უწყის, რომ მას რაც ეწევა - წარმატება თუ სირთულე, ორივე გამჩენისგან მომდინარეობს. გამჩენი ყველაზე კარგად უწყის იმას, თუ ადამიანმა როდის რა უნდა წარმოთქვას. ყურანში ვკითხულობთ:

„ხოლო, როცა შეეხება ადამიანს სიავე, მოგვიხმობს ჩვენ, მერე, როცა ვუბოძებთ მას წყალობას ჩვენგან, იტყვის: „ეს მხოლოდ და მხოლოდ ცოდნის წყალობით მე-ბოძა.“ იქნებ ეს გამოცდაა, მაგრამ მათი უმრავლესობა არ უწყიან.“ (ზუმერი 39/49.) განსაცდელისა და გამოცდის გარეშე რომ ჯილდო არ არსებობს, ამის შესახებ გამჩენი გვამცნობს: „ნუთუ გეგონათ, რომ სამოთხეში შეხვიდოდით მაშინ, როცა ჯერ არ მოგსვლიათ ის, რაც თქვენს უწინ გარდასულებს მოევლინათ? მათ უბედურება და გაჭირვება შეეხო და ისე შეირყნენ, რომ შუამავალი და ისინიც, რომელთაც მასთან ერთად ირწმუნეს, ამბობდნენ: „როდის შეგვეწევა ალლაჰი? უთუოდ, ალლაჰის შეწენა ახლოსაა!“ (ბაყარა 2/214.)

ერთ დღეს შუამავალს (ს.ა.ს.) ქა'ბას ჩრდილში მოსასახამი თავქვეშ შემოედო და ისვენებდა. ამ დროს მასთან ჰაბაბ ერეთი შუამავლის (ს.ა.ს.) მეგობრებთან ერთად მივიდა. ისინი ურჯულოების წამებას გამოქცევდნენ. მათ შუამავალს (ს.ა.ს.) მიმართეს: „ჩვენთვის ალლაჰისგან გამარჯვებას არ ისურვებთ? ჩვენთვის ვედრებას არ ალავლენთ?“ მათ პასუხად შუამავალმა

(ს.ა.ს.) ბრძანა: „ან გარდასული ხალხი ერთ-ერთს შეიპყრობდნენ. ამოთხრილ ორმოში ჩაადგებდნენ, შემდეგ ორ ნაწილად გადახერხებდნენ, მიუხედავად ასეთი ტანჯვისა, მას რწმენაზე უარს ვერ ათქმევინებდნენ. ასევე სხვაგვარი სასჯელით ერთ-ერთს შეიპყრობდნენ, ხორცს ძვლისგან რკინის სავარცხელით აუჩქრავდნენ, მიუხედავად ამისა, მას რწმენაზე უარს ვერ ათქმევინებდნენ. ვფიცავ, ალლაჰი უთუოდ უპირატესყოფს ამ სარწმუნოებას, სანამ მხედარი, რომელსაც მხოლოდ ალლაჰისა და თავისი ფარის შიში აქვს მგელის თავდასხმის გამო, სანადან ჰადრამოთში მშვიდობით ჩავა. მაგრამ თქვენ მეტის-მეტად ჩქარობთ.“

(ბუხარი, მენაყიბი, 25; ებუ დავუდი, ჯიჰადი, 97) ამ სიტყვებით შუამავალმა (ს.ა.ს.) თავის მეგობრებს უფრო დიდი მოთმინებისა და გამძლეობისკენ მოუწოდა და იქვე მიანიშნა, რომ მომავალში ყველაფერი უკეთესად იქნებოდა.

უმეცრების ხანის მცდარი ადათ-წესების აკრძალვისას, შუამავალმა (ს.ა.ს.) თანამიმდევრებს ისიც ასწავლა, თუ როგორ უნდა მოქცეულიყვნენ რაიმე განსაცდელის ჟამს და ასე ბრძანა: „რაიმე განსაცდელის დროს, სახის დახოკვა, ხმამაღლა კივილი და სიტყვების მოთვლა, სხეულზე სამოსის შემოხევა და თმების დაგლეჯა სასტიკად აკრძალულია.“ (ებუ დავუდი, ჯენაიზი, 24-25.) შესაბამისად, ყოველივე ამის მაგივრად, ყურანის ბრძანების თანახმად, მორწმუნეებს მოთმინებისა და გამჩენზე მინდობისკენ მოუწოდა. ვინაიდან უზენაესი ალლაჰი ყურანში გვამცნობს, რომ ადამიანი სხვადასხვა განსაცდელით აუცილებლად გამოიცდება. ვინც მას მოთმინებით გადაიტანს, მისთვის განკუთვნილ ჯილდოს დაიმსახურებს, მომთმენნი იტყვიან: „უეჭველად, ჩვენ ალლაჰს ვეკუთვნით და უეჭველად, მისდა მივიქცევით ჩვენ.“ (ბაყარა 2/155-156.)

ასევე, შუამავალი (ს.ა.ს.) შემდეგს გვიჩვენებს: „როცა რომელიმე თქვენგანს უბედურება ეწევა, მაშინ თქვას: „უეჭველად, ჩვენ ალლაჰს ვეკუთვნით და უეჭველად, მასთან მივიქცევით. ღმერთო ჩემო, დატეხილი უბედურების სანაცვლოდ, შენგან საზღაურის მომადლებას ველი. შემიცვალე იგი უფრო უკეთესით!“ (ებუ დავუდი, ჯენაიზი, 17-18; მუსლიმი, ჯენაიზი.) სხვა მსგავს ჰადისში კი, გამჩენზე მიკედლებული მონა-მსახურის საზღაური შემდეგნაირადაა განმარტებული: „როცა რომელიმე თქვენგანს უბედურება ეწევა, მაშინ თქვას: „ღმერთო ჩემო, ჩემი განსაცდელის საზღაურს შენგან ველოდები, ამის გამო, სიკეთით დამაჯილდოვე, ჩემთვის ყოველივე ეს უფრო უკეთესით შემიცვალე!“ აქედან გამომდინარე, თუ მონა-მსახური ასეთ ვედრებას აღავლენს, უზენაესი ალლაჰი მას აუცილებლად შეუსრულებს.

მორწმუნე პიროვნებას ყოველთვის უნდა ახსოვდეს, რომ სამყაროში არსებული ყველა და ყველაფერი მხოლოდ დიადი გამჩენის ნებით სრულდება, ასეთი მიდგომით, მუსლიმი ყველა უბედურებასა თუ განსაცდელს, უფრო დიდი მოთმინებითა და შემართებით გადაიტანს. გონიერი მუსლიმი ყველა საქმეს სრულყოფილად შეასრულებს, შემდეგში მოსალოდნელ საფრთხეებს კარგად შეაფასებს და მომავალ საქმიანობასაც შესაბამისად დაგეგმავს. მიუხედავად ამისა, თუ კვლავ რაიმე განსაცდელი ეწევა, ყველაფერს მოთმინებით შეხვდება და გამჩენს მიენდობა.

ისლამის გავრცელების დროს, შუამავალმა (ს.ა.ს.) უამრავ სირთულესა და ძალადობას გაუძლო. ყველაფერს კი მოთმინებითა და მტკიცე რწმენით იტანდა, რაც თითოეული ჩვენგანისთვის საუკეთესო მაგალითია. ყველასათვის კარგადაა ცნობილი, რომ თავდაპირველად მექაში სულ რამდენიმე მუსლიმი იყო. მათ უამრავი დაპირისპირება, მუქარა და ეკონომიური ბოიკოტი გადალახეს, გარდა ამისა, მტრის ავი ზრახვები ამაოდ დატოვეს და წარმატებას მიაღწიეს. მათი ესოდენ გაუტეხელი მიდგომა მტკიცე რწმენის შედეგი იყო. შემდეგ, როდესაც შუამავალი (ს.ა.ს.) მექაში შევიდა, მათ მიერ მიყენებული უამ-

რავი სახის აუტანელი ტანჯვა დაივიწყა და ამის გამო არავინ დაუსჯია, რაც ისლამის მოწოდების თანახმად, მოთმინებისა და მიტევების საუკეთესო გამოვლინება იყო.

შუამავალი (ს.ა.ს.) მორწმუნეებს ახარებს, რომ ჭეშმარიტ გზაზე სიკეთის მქმნელთა სირთულეები მათთვის ცოდვების მიტევების საბაბად შეიქმნება. ასევე, აღნიშნავს, რომ სხვადასხვა განსაცდელის მოთმენის გამო, მას უამრავი ჯილდო ერგება. ჰადისში ნაბრძანებია: „რა უბედურებაც არ უნდა ენიოს მორწმუნეს, მისთვის ცოდვების დაფარვის საბაბად შეიქმნება, თუნდაც ეკალი გაერჭოს.“ (მუსლიმი, ბირრი, 49; მუვატა, 'აინი, 3) ამგვარად, ის თანამიმდევრებს, პერიოდულად, უყვებოდა წინაპართა სხვადასხვა სირთულის შესახებ, რომელიც მათ ურწმუნოების მხრიდან განიცადეს. საბოლოოდ ეს ყველაფერი მათ უფრო მეტ სიმტკიცეს ჰმატებდა და სხვადასხვა სირთულეების გადალახვაში ეხმარებოდა.

არავის სურს რაიმე განსაცდელი ენიოს. ყოველივე ამის გამო, შუამავალი (ს.ა.ს.), ხშირად, შემდეგ ვედრებას ასრულებდა: „უეჭველად, შენ შეგეფარები ყოველგვარი დარდისა და მწუხარებისგან, სიზარმაცის, სიძუნწისა და მხდალობისგან, ვალში ყელამდე ჩაფლობისა და ადამიანების რისხვისგან!“ (ნესაი, ისტი'აზე; ბუხარი, დე'ავათი, 40) ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ადამიანის ყველაზე დიდ განსაცდელად სიკვდილს თვლიდა და მის ნატვრას არასდროს არავის ურჩევდა: „არც ერთმა თქვენგანმა თავს დატეხილი უბედურების გამო არ ისურვოს სიკვდილი. მაგრამ მაინც თუ უნდა ისურვოს, მაშინ შევედროს: „ღმერთო ჩემო, მაცოცხლე მანამ, სანამ სიცოცხლე სასიკეთოა და მიიბარე ჩემი სული, თუკი სიკვდილი სასიკეთო იქნება ჩემთვის!“ (ბუხარი, მერდაა, 19)

შუამავალი (ს.ა.ს.) აღნიშნავს, რომ მორწმუნის განზრახვა ყოველთვის წინა პლანზეა და ქმედებები, შესაბამისად მნიშვნელობას იძენს. (54 ბუხარი, იმანი, 41) ხოლო ის მორწმუნეები, რომლებიც სხვადასხვა სირთულეების გამო, თავიანთ მოვალეობას ვერ ასრულებენ, ასე ახარებს: „მორწმუნეს, რომელსაც სიკეთის კეთე-

ბაში ავადმყოფობა ან მოგზაურობა ხელს შეუშლის, ისეთივე მადლი დაენერება, როგორც ჯანმრთელობისას ან თავისუფლად ცხოვრების დროს“ (ებუ დავუდი, ჯენაიზი.)

ისლამი კრძალავს განდევილობას, რათა ადამიანი სხვადასხვა განსაცდელსა და სირთულეს აარიდოს თავი. ასეთი დამოკიდებულება, როგორც ახლობლების, ასევე ნათესავებისა და საზოგადოების წინაშე არსებული ვალდებულებებისგან გაქცევას ნიშნავს. ზოგიერთი ცხოვრებისეული სირთულის მიუხედავად, მორწმუნე ვალდებულია, ოჯახისა და საზოგადოების წინაშე, საკუთარი მოვალეობა შეასრულოს, სიკეთე აკეთოს და ცუდ საქმეს განერიდოს. ამიტომაც შუამავალი (ს.ა.ს.) გვამცნობს: „მორწმუნე ადამიანის მადლი უფრო მეტი იქნება, რომელიც საზოგადოებასთან ერთად თანაცხოვრობს და მათი ტანჯვით მოთმინებას გამოიჩენს, ვიდრე იმ მორწმუნის დამსახურება, რომელიც საზოგადოებაში არ ერევა და მათი გაჭირვებით არ იტანჯება.“ (იბნი მაჯე, ფითენი, 23; თირმიზი, სიფათულ-ყიამე, 55)

თითოეული ჩვენგანი ვალდებული ვართ, ჩვენ თავს მოვლენილი განსაცდელისგან გაკვეთილი ავიღოთ და შესაბამისად ვიცხოვროთ, როგორც ამიერ, ისე იმიერ სამყაროსთვის. ყველამ კარგად ვიცით, რომ უამრავი უბედურება, სირთულე ან გაუთვალისწინებელი შემთხვევა არსებობს. თუმცა ვალდებული ვართ ნებისმიერი საქმის შესრულებისას სათანადო ყურადღება გამოვიჩინოთ და წინდახედულად ვიმოქმედოთ. თუ ადამიანი ისე ცხოვრობს, თითქოს მას არაფერი უნდა მოუვიდეს და ყოველთვის უდარდელი იქნება, ყოვლად დაუშვებელი მიდგომაა. სამყაროს თუ გადავხედავთ, დავინახავთ, რომ სხვადასხვა განსაცდელის ქვეშ, ერთ დღეს, ჩვენც უნდა აღმოვჩნდეთ. მუსლიმი პიროვნება ვალდებულია ცხოვრება ისე წარმოიდგინოს, თითქოს ხვალ აღარ უნდა იყოს, მაშინ მიხვდება, თუ რა წაიმძღვარა სამარადისო სამყოფელში. ვინაიდან ყველასთვის ცნობილია, რომ ადამიანი ამიერ სამყაროში განსაცდელისა და გამოცდისთვის არის მოვლენილი, ამიტომ მას სხვადასხვა სირთულეები უფრო აძლიერებს და გამჩენის

რწმენას უფრო მეტად უძლიერებს. რამეთუ მორწმუნე კარგად იცის მის ხელთარსებული წყალობის ფასი და მოთმინება. გამჩენის კმაყოფილებისთვის შესრულებული ყველა ქმედება სასიკეთოა. აღნიშნულ საკითხს შუამავალი (ს.ა.ს.) ასე გვიხსენის: „გასაოცარია მორწმუნის მდგომარეობა, უეჭველად, ყველა საქმე მისთვის სასიკეთოდაა. მხოლოდ მორწმუნის მდგომარეობაა ასეთი. თუკი მას სიკეთე ეწევა, მადლიერებას გამოხატავს, მაშინ ეს მისთვის სიკეთედ ჩაინერება. მაგრამ, თუკი მას სიავე ეწევა, მოთმინებას გამოიჩენს, მაშინ ეს მისთვის სიკეთედ ჩაინერება.“ (მუსლიმი, ზუჰდი, 64)

კიდევ ერთხელ მინდა გამოვთქვა ღრმა მწუხარება, 6 თებერვალს, მეზობელ თურქეთსა და სირიაში დამანგრეველი მიწისძვრის შედეგად დატრიალებული ტრაგედიის გამო. გულითად სამძიმარს ვუცხადებ გარდაცვლილთა ოჯახებს, დაშავებულებს მალე გამოჯანმრთელებას ვუსურვებ. უზენაესმა ალლაჰმა დაიფაროს სრულიად კაცობრიობა მსგავსი უბედურებისაგან! ამიინ! ასევე მადლობას ვუხდით ჩვენს მუფტებს, იმამებს, პედაგოგებს, მუსლიმური ორგანიზაციების წარმომადგენლებსა და თითოეულ მოქალაქეს, ვინც ჩაერთო მიწისძვრით დაზარალებულთათვის საქველმოქმედო აქციაში და საკუთარი წვლილი შეიტანა მეტად მნიშვნელოვან და სამადლო საქმეში. უზენაესი ალლაჰი იყოს თითოეული თქვენგანის შემწე და მფარველი და დაიფაროს თქვენი ოჯახები მსგავსი უბედურებისაგან! ამიინ!

სურა - ია სინი/36

დანიელ გოლჭვაძე

გაგრძელება წინა ნომრიდან...

٥٢-٥١ . وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ

და ჩაიბერება საყვირში, მაშინ ისინი სამარებიდან (წამომდგარნი) თავიანთი ალ-ლაჰისკენ გაემართებიან!

იტყვიან: „ვაი, ჩვენ! ვინ წამოგვაცენა, სადაც გვეძინა?“ ესაა, რაც აღუთქვა მოწყალემ, რამეთუ შუამავალთ ჭეშმარიტება უღალადიათ!

უზენაეს ალლაჰს თავისი საყვარელი ადამიანები არასდროს მარტოდ არ დაუტოვებია, მათთვის შუამავალთა მეშვეობით ყოველთვის შეუგონებია. როცა საყვირში ჩაიბერება, იქ ყველა შეიკრიბება: ცეცხლში დამწვარი, მხეცების მიერ შეჭმული, წყალში დამხრჩვალნი, ნალმზე აფეთქებული და სხვა. სიმართლე გამოჩნდება, თუ ვინ როგორ მიჰყვა ამ შეგონებას. ძვირფასმა შუამავალმა უდიდესი ალლაჰის სიტყვები (ყურ’ანი) გაახმოვანა და გვამცნო ყველაფერი, ამიტომ მასზე

მიყოლა გვჭირდება. ურწმუნონი იტყვიან - „ვაი, ჩვენ! ვინ წამოგვაცენა, სადაც გვეძინა?“ მორწმუნეები კი - ესაა, რაც აღუთქვა მოწყალემ, რამეთუ შუამავალთ ჭეშმარიტება უღალადიათ!

٥٤-٥٣ . إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُظَلِّمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

მხოლოდ ერთი საშინელი ხმა და მაშინვე ყველანი ჩვენს წინაშე წარსდგებიან!

იმ დღეს უკვე არ დაიჩაგრება არც ერთი სული. და არ მოგეზღვებათ, გარდა რასაც სჩადიოდით!

იმ დღეს უდიდესი ალლაჰის წინაშე წარსდგება ყველა, თავისი ნამოქმედართან ერთად, იმ დღეს არავინ დაიჩაგრება და საზღაურს მიიღებს ზუსტად, რაც კი დაუშასხურებია. თუ გვინდა რომ ჩვენმა ნამოქმედარმა სამოთხე და ალლაჰის კმაყოფილება მოგვაპოვებინოს, წარსულს გადავხედოთ და მომავალიც სწორად დავგეგმოთ, სანამ ჯერ კიდევ არ დაგვიანებულა. თუ წარსულში ნამოქმედარი ჩვენ ჯოჯოხეთისკენ გვიბიძგებს, უმაღვე

მოვინანიოთ და ყურანის აიათებს მოვე-
ჭიდოთ, მოვიპოვოთ მიტევება, ალლაჰის
წყალობისაგან იმედი არ გავიწყვიტოთ და
ყველაფერი კარგად იქნება თუ წარსულში
ნამოქმედარი სამოთხისკენ გვიბიძგებს,
მადლიერება გამოვხატოთ გამჩენის წი-
ნაზე, უფრო აქტიურად ვადიდოთ ალლაჰი
და გავაგრძელოთ ცხოვრება.

٥٦-٥٥ . هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَاكِ
مُتَّكِنُونَ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهِونَ

უეჭველად, სამოთხის მკვიდრნი იმ
დღეს კმაყოფილნი არიან დაკავებული საქ-
მით.

ისინი და მათი მეუღლეები ჩრდილში
იქნებიან სავარძლებზე მიწოლილნი.

სამოთხის მოპოვება ამქვეყნად შეიძ-
ლება, აქედანვე უნდა შევძლოთ იქ კოშ-
კების მშენებლობა. უდიდესი ალლაჰი,
წარმოუდგენელ სილამაზეებს ჰპირდება
მათ, ვინც ამქვეყნად ყველაფერი მისი
კმაყოფილების მოსაპოვებლად გააკეთა.
(სწორად ირწმუნა, სწორად ილაპარაკა,
სწორად გაიგონა, სწორად გაიხედა, სწო-
რად გაყოფა შეძლო, სწორად თაყვანის-
ცემა, სწორად სიყვარული შეძლო და ა.შ.)
გარდაცვალების შემდეგ ხელთ არაფერი
ალარ დაგვრჩება, გარდა აქ მოპოვებუ-
ლისა და დატოვებული ისეთი საქმეები-
სა, რაც საბაბი გახდება მის წიგნში მად-
ლების ჩანერისა. იქაურს, უკვე უდიდესი
ალლაჰი გვამცნობს, სიამეების შესახებ.
იქ მხოლოდ ნატვრაა, რაც მოესურვება
ადამიანს ის მიეცემა და იგი, ამით ძალიან
კმაყოფილი იქნება.

დაქორწინება აუცილებელია, - აქ
მინიშნებაა იმისა, რომ ვინც დაუქორწი-
ნებელია, უმაღლეს დაქორწინდეს. შუამავ-
ლის თანამიმდევრებისაგან ერთ-ერთს
უთქვამს: ჩემს სიკვდილს ერთი საათიც
რომ აკლდეს და მე ვიცოდე ამის შესა-
ხებ, ვეცდებოდი დავქორწინებულიყავი.
რადგანაც დაქორწინებულნი „მეუღლე-
ები ჩრდილში იქნებიან სავარძლებზე მი-
წოლილნი.“ მორწმუნენო დაქორწინდით,
შუამავალი ბრძანებს: „ვინც დაქორწინე-
ბის წინააღმდეგია, ის ჩვენგანი არ არის“

დაქორწინდით და მუსლიმებივით იცხოვ-
რეთ.

٥٧-٥٨ . لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ
قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ

მათთვისაა იქ ხილი. და მათთვისაა
რასაც მოითხოვენ! მოწყალე ღმერთის
სიტყვაა ერთი: „სალამი - მშვიდობა!“

მთავარია სამოთხის მოპოვება, ალ-
ლაჰი ნამდვილად არ ცვლის თავის აღთ-
ქმას და რასაც მოითხოვს სამოთხეში
მყოფი ადამიანი, მიეცემა ყველაფერი,
ამიტომ ამქვეყნად ალლაჰის კმაყოფილე-
ბის მოპოვებას უნდა შევეცადოთ, რომე-
ლიც სამოთხეს მოგვაპოვებინებს. აქ გა-
მოცდაზე ვართ, თუ ჩავაბარებთ გამოც-
დას შედეგიც კარგი გვექნება. ნებისმიერი
მდგომარეობა ჩვენთვის გამოცდაა. სწო-
რედ ამ მდგომარეობის მიხედვით უნდა
შევძლოთ ალლაჰის დიდება და მადლიე-
რების გამოხატვა მისდამი, აი ეს კი არის
ჩვენი მუსლიმების პირველადი ვალდებუ-
ლება.

ეჭლი სუნნეთის მიხედვით, ვინც სა-
მოთხეს მოიპოვებს, მათ ალლაჰი უნდა
დაინახონ, ეს ყიამეთ სურაშიცაა ნახსენე-
ბი: „იმ დღეს გაბრწყინებული სახეები იქ-
ნება, თავიანთი ღმერთის შემცქერი“, მათ
ალლაჰი მიესალმება. ალლაჰმა ყველას
წილად გვარგუნოს ეს ბედნიერება.

٥٩-٦١ . وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾ أَلَمْ أَعْهِدْ
إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ
﴿٦٠﴾ وَإِنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

გამოერჩიეთ დღეს, ჰეი ცოდვილნო!

განა არ გიბრძანეთ თქვენ, ადამის ძენო,
რომ არ სცეთ თაყვანი ეშმაკს? უეჭველად,
იგი აშკარა მტერია თქვენთვის!...

და რომ თაყვანი მეცით მე, ესაა ჭეშმა-
რიტი გზა!

აღდგომის დღეს ალლაჰის ბრძანე-
ბის ხმა გაისმის: „გამოერჩიეთ დღეს, ჰეი
ცოდვილნო!“, რადგანაც სამოთხეს ვინც
დაიმსახურებს, მხოლოდ ისინი წავლენ
სამოთხეში, ამ დროს ცოდვილთაც მო-
უნდებათ სამოთხისკენ წასვლა, მაგრამ

ამქვეყნად ისინი ყველანაირად გამორჩეულნი იყვნენ მუსლიმებისგან, რადგანაც ისინი ყოველთვის მორწმუნეებს ზემოდან მედიდურად დაჰყურებდნენ, არ უნდოდათ მათთან ერთად ყოფნა, მათ დასცინოდნენ, რადგანაც მათ უარჰყევს ალლაჰის აიათები და განზე გადგნენ, იმ დღესაც მოუწევთ მათგან გამორჩევა, უდიდესი ალლაჰის ბრძანებით.

ნუთუ არ მითქვამს თქვენთვის ეი, ადამის ძენო, რომ არ სცეთ ეშმაკს თაყვანი, ნუთუ თქვენ აღთქმა არ დადეთ ჩემს წინაშე, ყოველი შუამავლის მოვლენის შემდეგ, ყოველი წიგნის მოვლენის შემდეგ, აღრაფ სურაში მოცემული ბრძანების „ყაალუ ბელაას“ შემდეგ. ან კიდევ ზრდასრულ ასაკს მიღწევის დროს აიღო ჩვენგან ალლაჰმა ეს აღთქმა. შენ ჩვენი ღმერთი ხარ! ყველაფრის დამკანონებელი შენ ხარ! არ არსებობს სხვა ღვთაება შენს გარდა!

ადამიანებს შეითანი არ უყვართ, მაგრამ არიან ადამიანები რომლებიც მას თაყვანს სცემენ. შეითანი ჯერ ასუსტებს მათ რწმენას, ეჭვს გაუჩენს სხვადასხვა მიმართულებით, ძირითადად საიქიოს შესახებ, შეაყვარებს ამქვეყნიურს, დატვირთავს ვნებებით და შემდგომ ნელ-ნელა დააშორებს ღვთისმსახურებას ისე, რომ ადამიანი ვერც კი ხვდება რას სჩადის და რა მოელის ამისათვის. ამიტომ უდიდესი ალლაჰის მწყალობლობა კარგად ჩანს აიათებში, რომლებიც მუდამ გვაფრთხილებს ამ დღის შესახებ, მრავალი მსგავსი აიათებით. მაგრამ ვინც დაშორდა ან დაშორდება ყურანს და გააგრძელებს ეშ-

მაკზე თაყვანისცემას, მას აღარ უნდა გაუკვირდეს ის ბრძანება, როცა აღდგომის დღეს ალლაჰი მათ გამოარჩევს მორწმუნეებისაგან და ადგილს მიუჩენს ჯოჯოხეთში (ალლაჰმა დაგვიფაროს). „შენგან განდევნილი ეშმაკისაგან შენ მოგენდობით ღმერთო“, მუდამ ეს სიტყვები გავიმეოროთ და ავიცილოთ ეშმაკის ხრიკები ისევ ალლაჰის წყალობით.

٦٢-٦٤. وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

﴿٦٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ أَضَلُّوْهَا

الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

ვფიცავ, მან აცდუნა თქვენგან უამრავი თაობა. განა არ მოუხმობდით გონებას? სწორედ ესაა თქვენზე აღთქმული ჯოჯოხეთი.

შენთეთ დღეს მასში, საზღაურად უარყოფისა!

ყურანში მოცემულია, ბევრი ამბავი (ძვ. ადამის შვილებიდან დაწყებული - ნუჰის ტომის, ადისა და სემუდის ტომის, სალიჰის ტომის, ლუტის ტომის), თუ როგორ გადაიყვანა ჭეშმარიტი გზიდან ეშმაკმა ადამიანები, თავისი ანკეისი გადაგდებით. ასეთი რალაცეები დღესაც გვხვდება, რესტორნები მათრობელა სასმელებით და მოსაწევით, ნარკოტიკები, პლიაჟები, სასტუმროები, ათასგვარი შოუები, ტელესერიალები, მათი ჩამოთვლა გაგვიძნელდება, იმდენად გამრავლდა. ეს ამბები მხოლოდ იმისათვის კი არ არის, რომ ადამიანებმა ისტორია შეისწავლონ, არამედ აქედან მაგალითი აიღონ. არ უნდა დაივიწყონ, რომ რასაც ამქვეყნად ეთაყვანებიან, საიქიოშიც მასთან ერთად მოხვდებიან. ადამიანებმა ოღონდ ალლაჰს სეჯდე არ გაუკეთონ, თაყვანი არ სცენ, შეითანი მათთვის უამრავ რამეს აჩვენებს თაყვანისცემისათვის, ეს შეიძლება ამქვეყნიურ სიყვარულთან ერთად, თანამდებობის სიყვარული, მმართველობის სიყვარული, ვნებებით გაბრუება იყოს. ანუ ალლაჰის გარდა სხვა ბევრი რამის სიყვარული, რომელიც ბოლო ჯამში დიდად საზიანო იქნება თვით ადამიანისათვის. ეს ყველაფერი სწორედ მათზე თაყვანისცემაა.

ადამიანებს - ყურანზე დასაშორებლად 1000-ნაირ სხვადასხვა წიგნებს დაუდებენ გაეშმაკებული ადამიანები და ეტყვიან: ყურანს ვერანაირად ვერ გაიგებ, სანამ ამ წიგნებს არ წაიკითხავ.

უდიდესი ალლაჰი კი გვაფრთხილებს: ამდენი შეგონების შემდეგ, ამდენი შუამავლის მოვლენის შემდეგ, „განა არ მოუხმობდით გონებას?“, აი ის ჯოჯოხეთი, რომელსაც მუდამ უარყოფდით, ალლაჰმა ჩვენ გვაცოდინა სამოთხისა და ასევე ჯოჯოხეთის შესახებ. ყველა ადამიანის სულში დევს ცოდნა იმის შესახებ, რომ თუ სხვა ბოროტებას გაუკეთებს - დასასჯელია და პირიქით, თუ მან სხვას გაუკეთა ბოროტება, სასჯელი დაიმსახურა. შემდგომში თავის გამართლებას ვერანაირად შეეცდება და ამიტომაც მას ეთქმება - „სწორედ ესაა თქვენზე აღთქმული ჯოჯოხეთი. შეენთეთ დღეს მასში, საზღაურად უარყოფისა!“

٦٥. الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

დღეს ჩვენ დავასვამთ ბეჭედს მათ ბაგეებზე და დაგველაპარაკება მათი ხელები და დაამოწმებს მათი ფეხები, რასაც იხეყტდნენ.

საერთოდ ადამიანის ხელები ბევრ რამეზე მიაწვდიან: ადამიანი ყველა ორგანოთი ასრულებს ქმედებებს, მაგრამ ძირითად საქმეებს - ხელები ასრულებს. ყველანაირი სიკეთის ან სიავის გაკეთება ხელებს უკავშირდება. ამიტომაც ახირეთში(საიქიოში) ალლაჰი ხელებს აალაპარაკებს ყველა გაკეთებული ქმედების შესახებ. ხოლო ფეხებს მიჰყავს ამ ქმედებების შესასრულებლად. დასამოწმებლად არამარტო ორგანოები, არამედ ადგილი, შენობა, სამყარო და სამყაროში არსებული ყველაფერი დაამოწმებს ამას. რაშია საჭირო ამდენი მოწმე ან დამოწმება? ეს მიაწვდიან უდიდესი ალლაჰის სამართლიანობაზე, ის მის გაჩენილს უსამართლოდ არ მოექცევა, ხოლო ის ყველაფერი რაც ადამიანის გარშემოა ამას დაამოწმებს.

٦٦. وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُصِرُّونَ

და რომ გვენება, თვალის ჩინს წავართმევდით და მაშინ ისინი გაიქცეოდნენ გზისკენ. მაგრამ როგორ დაინახავდნენ?

ამ აიათით უდიდესი ალლაჰი გვახვედრებს, რომ „რომ გვენება“ ანუ რომ მოგვესურებია (არ მოვისურვეთ) ჩვენ ადამიანებს ხედვას, ჭკუას ან გრძნობას წავართმევდით და ისინი გაიქცეოდნენ ჭეშმარიტი გზისაკენ, მაგრამ ჭეშმარიტ გზას ვერ დაინახავდნენ, ამ დროს კი ჩვენ პირიქით ჭკუაც მივეცით, გრძნობაც და ხედვაც, რათა ისინი ჩასწვდომოდნენ ჭეშმარიტებას, მიუხედავად ამისა უმრავლესობამ მაინც ჭეშმარიტება ვერ დაინახა. თავიდანვე უნდა დავინახოთ და ჩავწვდეთ ალლაჰის ბრძანებების საოცრებას, რასაც გვასწავლის ეს აიათი.

٦٧. وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَائَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ

და რომ გვენება, ადგილზევე ვუცვლიდით სახეს და მაშინ ისინი ვერც წინ წავიდოდნენ და ვერც უკან დაბრუნდებოდნენ!

ამ აიათით უდიდესი ალლაჰი გვახვედრებს, „რომ გვენება“ ანუ რომ მოგვესურებია (არ მოვისურვეთ) ჩვენ ადამიანებს არ მივცემდით განვითარების საშუალებას და ისინი წინ ვერ წავიდოდნენ და ვერც უკან დაბრუნდებოდნენ, ე.ი. თუ ადამიანი ჭკუას არ მოუხმობს ვერც უკან დაბრუნდება და ახლიდან ვერაფერს დაიწყებს. ადამიანებმა საკუთარი შესაძლებლობები უნდა გამოიყენონ, ჩვენ მათ მივეცით ამის საშუალება. არცერთს არ გვინდა, რომ მოვხუცდეთ, მაგრამ ეს შეუქცევადი პროცესია და მას ჩვენ ვერ შევაჩერებთ, ე.ი. ჩვენ საკუთარ სხეულსაც ვერ ვმართავთ, ყოველთვის ალლაჰზე ვართ დამოკიდებული ყველაფრით.

გაგრძელება შემდეგ ნომერში...

ზეგურ სოზრავანიძე

ფიტრა

1. რას ნიშნავს ფიტრა?

ფიტრა - ეს არის მონყალეზა, რომელსაც კონკრეტული განზრახვით გასცემს ის მუსლიმი, რომელიც რამადანის თვეს მოესწრება და სულ მცირე, ძირითადი მოთხოვნილების გარდა, ნისაბის რაოდენობის ქონებას ფლობს.

ფიტრა - ეს არის მატერიალური ღვთისმსახურება, რომელიც ზეჟათის სავალდებულოდ დადგენამდე, რამადანის მარხვის თვეში, ჰიჯრის მეორე წლის შაბანის თვეში, სავალდებულოდ გამოცხადდა. ფიტრის რაოდენობა ტოლია ფიდიეს (გამოსასყიდი) რაოდენობისა.

სიტყვა „ფიტრა“, რომელიც მომდინარეობს ძირიდან „ფატრ“, რაც ლექსიკონში „შექმნას“, „გამოგონებას“, „შენწყვეტას“ ნიშნავს, მარხვის დასრულებას „ფიტრა“ ეწოდება, ხოლო მარხვის გახსნას „იფთარი“. რამადანის თვეში სარჩო-საბადელით სარგებლობისთვის და ჯანმრთელად გატარებული ცხოვრებისთვის მაღლიერების ნიშნად მიცემულ სადაყას (სიკეთეს) სადაყა-ი ფიტრს უწოდებენ.

2. ვინ არის ვალდებული გადაიხადოს ფიტრა?

მუსლიმი, რომელიც ვალისა და ძირითადი საჭიროებების გარდა, რელიგიურად მდიდრად ითვლება, ვალდებულია გადაიხადოს ფიტრა, უნდა აღინიშნოს, რომ ფიტრის ნისაბი, ზეჟათის რაოდენობის ტოლია, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ ფიტრის შემთხვევაში, არ არის აუცილებელი ქონების მატების თვისება გააჩნდეს, ასევე, არც მისი მფლობელობიდან ერთი წლის გასვლის საჭიროება არსებობს. „ფიტრა ფარდი (სავალდებულო) გახდა, რათა მარხვა, განმინდოს და ასევე უპოვრები დააპუროს“. (აბუ დავუდი, ზაჟათი, 18; იბნ მაჯე, ზეჟათი, 21.)

3. არის თუ არა აუცილებელი ფიტრის სახით გაიცეს ხორბალი, ქერი, ფინიკი ან ქიშმიში?

ფიტრის მონყალეზისთვის ჰადისებში 4 ძირითადი საკვები პროდუქტია მითითებული, რაც ნებისმიერ დროს და ნებისმიერ ადგილზე მონყალეზის გაცემას აიოლებს. „ფიტრა“ სავალდებულო გახდა ყველა მუსლიმისთვის, კაცი თუ ქალი, როგორც 1 სა (იმდროინდელი საზომი ერთეული) (დაახლოებით 3 კგ) ფინიკი ან 1 სა ქერი. (ბუხარი, ზეჟათი, 70; მუსლიმი, ზეჟათი, 12 (984); აბუ დავუდი, ზეჟათი, 18; თირმიზი, ზეჟათი, 35; ნესაი, ზეჟათი, 31, 33; იბნ მაჯე, ზეჟათი, 21.)

ქიშმიშის, ქერისა და ფინიკის შემთხვევაში - მისი ოდენობა 2,917 კგ-ით, ხოლო ხორბლის გაცემის შემთხვევაში 1,4585 კგ-ით განისაზღვრება. ფითრის მიზანი, ღარიბის ერთი დღით საკვებით უზრუნველყოფაა. ეს აღნიშნული საკვები პროდუქტების გაცემით ან მათი შესაბამისი ფულით შეიძლება. ალლაჰის შუამავლისა (ს.ა.ვ.) და საჰაბეთა პრაქტიკის გათვალისწინებით, ფითრის რაოდენობა განისაზღვრება ერთი ღარიბის დღიური საკვებით. ამიტომ ფითრის მინიმალური რაოდენობა შესაძლებელია საკვები პროდუქტების ფასების შესაბამისად ყოველ წელს შეიცვალოს. მიუხედავად იმისა, რომ ფითრას ყველაზე დაბალი რაოდენობა ღარიბთა საკვებია, მას ზედა ზღვარი არ აქვს. ვისაც ფინანსური საშუალება აქვს, შეუძლია ამ თანხაზე მეტის შემოწირულობა, რამდენიც უნდა.

„...გამოისყიდონ უპოვრის გამოკვებით (დილის და საღამოს საკვებით) თუ ვინმე საკუთარი სურვილით იქმს სამადლოს (გამოსასყიდ თანხას დაკისრებულზე ზედმეტს), ეს მისთვისვეა უკეთესი...“. (სურა ბაყარა 184)

აბუ საიდ ალ-ხუდრის გადმოცემა ასეთია:

„ალლაჰის შუამავლის დროს ფიტრას 1 საა-ს ვაძლევდით საკვებიდან. მაშინ ჩვენი საჭმელი იყო ქერი, ქიშმიში, ფინიკი და ხმელი ყველი, რომლიდანაც ცხიმი გამოღებული ჰქონდა“. (ბუხარი, ზეჟათი, 73, 76; მუსლიმი, ზეჟათი, 17 (985); აბუ დავუდი, ზეჟათი, 20; თირმიზი, ზეჟათი, 35; ნესაი, ზეჟათი, 37-39; იბნ მაჯე, ზეჟათი, 21, 42, 43; მუვათთა, ზეჟათი, 53; აჰმედ ბ. ჰანბალი, 3/23, 73.)

4. ვისთვის შეიძლება ფითრის გადახდა და ვისთვის არა?

პიროვნებამ ფითრა იმ ღარიბ მუსლიმს უნდა მისცეს, ვისი საარსებო მზრუნველობის პასუხისმგებლობაც არ აკისრია. გამომდინარე აქედან, პიროვნება ზეჟათს, ფითრასა და ფიდიეს (გამოსასყიდს) ვერ მისცემს მას, ვისზე მზრუნველობის ვალდებულებაც გააჩნია. ამრიგად, ზეჟათის გადახდა დაუშვებელია შემდეგ პირებზე:

ა) დედა, მამა, ბებია, ბაბუა;

ბ) გარდა ამისა, შვილები, შვილიშვილები და მათი შვილები;

გ) ასევე, ცოლ-ქმარი ერთმანეთს ფითრას, ზეჟათსა და ფიდიეს ვერ გადაუხდიან;

დ) ადამიანი, რომელიც მდიდრად ითვლება. ნისაბის ოდენობის ქონებას ფლობს;

ე) მონიფულობას მიუღწეველი ბავშვი, ვისაც მამა მდიდარი ჰყავს;

ვ) არამუსლიმები;

ზეჟათის, ფითრისა და ფიდიეს გადახდა შესაძლებელია გარდა ზემოთ ჩამოთვლილისა.

5. ვისზე შეიძლება ფითრის გაცემა?

ფითრის გაცემა შეიძლება დეიდაზე, დედისა და მამის მხრიდან ბიძებზე, მამიდასა და მის შვილებზე, ასევე რძალზე, სიძეზე, სიდედრზე, სიმამრსა და სხვა ნათესავებზე მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი მათი ქონება ნისაბის ოდენობა არ აღწევს და მდიდრებად არ ითვლებიან.

6. როდის უნდა გაიცეს ფითრა

ფითრა უნდა გაიცეს არაუგვიანეს მარხვის დღესასწაულის ლოცვის დროს. მიუხედავად იმისა, რომ ამ თემაზე ჰადისებში ნათქვამია, რომ მიზანშეწონილი იქნებოდა ფითრას გაცემა დილის ლოცვასა და მარხვის დღესასწაულის პირველ დღეს. სწავლულები ფიქრობენ, რომ ის შეიძლება მიეცეს დღესასწაულამდე რამდენიმე დღით ადრე, რომ ეს იქნებოდა გაჭირვებულის სასარგებლოდ. ეს არის ყველაზე მარტივი განხორციელება დღეს. ფითრის მიცემით გაჭირვებულთა მოთხოვნილებები ნაწილობრივ დაკმაყოფილებულია და სოციალური სოლიდარობის კარგი მაგალითია დამკვიდრებული, რათა საზოგადოების თითოეულმა ინდივიდმა სიხარულით შეეგებოს მარხვის დღესასწაულს.

ფითრა ეძლევა გაჭირვებულებს. საკმარისია მის მიმცემს ჰქონდეს გულწრფელი განზრახვა. ფითრას მიცემისას არ არის საჭირო მეორე მხარეს უთხრათ „ეს ჩემი ფითრაა“. ფაქტობრივად, თავიდან უნდა იქნას აცილებული, განსაკუთრებით იმიტომ, რომ ეს უხერხულ მდგომარეობაში ჩააგდებს მის მიმღებს. ისევე, ვინც ღებულობს ფითრას, არ უნდა იცოდეს, რომ ის, რაც მიიღო ფითრაა.

ჯიჰადი - საღვთო ომი თუ სწრაფვა ქვეყნობისა და ბედნიერებისკენ

სიტყვა "ჯიჰადი" ისლამში, ჩვეულებრივ, ნიშნავს "ბრძოლას" ან "ძალისხმევას" და არ არის მხოლოდ სამხედრო აქტი. ისლამის ერთ-ერთი ძირითადი პრინციპია ის, რომ ადამიანები ცდილობენ მოიპოვონ ალლაჰის კმაყოფილება საკუთარი თავისა და საზოგადოების გაუმჯობესებით. ამ კონტექსტში, ჯიჰადი ნიშნავს ისლამის ბრძანებების შესრულების პროცესში წარმოქმნილ სირთულეებთან გამკლავებას.

ისლამში ჯიჰადი, სხვადასხვა მნიშვნელობით გვხვდება. პირადი ჯიჰადი (ჯიჰად ალ-ნაფს) და სოციალური ჯიჰადი (ჯიჰად ალ-საბილი). პირადი ჯიჰადი გულისხმობს ბრძოლას საკუთარ თავთან და ნიშნავს ცუდი აზრების, ქცევებისა და სურვილების გაკონტროლების მცდელობას. სოციალური ჯიჰადი კი, საზოგადოებაში არსებული უსამართლობისა და უთანასწორობის წინააღმდეგ ბრძოლის მცდელობაა.

გარდა ამისა, სიტყვა ჯიჰადი ისლამში, ზოგ შემთხვევაში სამხედრო ბრძოლასაც აღნიშნავს. თუმცა, ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ისლამი ეწინააღმდეგება მშვიდობას. ისლამი გვასწავლის, რომ ომი მისაღებია, მხოლოდ თავდაცვის ან ჩაგვრის წინააღმდეგ. ამასთან ერთად, ისლამის მიხედვით უნდა არსებობდეს სამართლიანი მიზეზი ჯიჰადისთვის (ბრძოლისთვის). გარდა ამისა, ომის დროს აკრძალულია მშვიდობიანი მოსახლეობის, ქალების, ბავშვებისა და სხვა უდანაშაულო პირების დაზიანება. ისლამი გვასწავლის, რომ ომი უნდა იყოს სამართლიანი და ზიანი მინიმუმამდე უნდა იყოს შემცირებული.

ზოგადი განმარტებების შემდეგ უფრო ღრმად განვიხილოთ ჯიჰადის თემა, რადგანაც მნიშვნელოვანია ყოველი ადამიანი სწორად აღიქვამდეს მის არსს და არ ახდენდეს ამ თემის არასწორ ინტერპრეტაციას.

სიტყვა „ჯიჰადი“ მომდინარეობს არაბული სიტყვა „ჯეჰდ“-ისგან, რაც ნიშნავს ძალას და ძალისხმევას გამოყენებას, რომ შეასრულო ნებისმიერი საქმე. ჯიჰადი რელიგიური ბრძანებების სწავლას, შესაბამისად ცხოვრებასა და სხვებისთვის სწავლებას, ასევე სიკეთის ბრძანებასა და ბოროტების აღკვეთას ნიშნავს. ასევე ჯიჰადი გამოიყენება მტრებთან ბრძოლის აღსანიშნავადაც.

ყურანში მოცემულ ზოგიერთ აიათებში ჯიჰადი პირდაპირ ეხება ომს, ზოგიერთში კი გამოიყენება მისი ზოგადი მნიშვნელობით, რაც შეიძლება შეჯამდეს, როგორც მცდელობა იცხოვრო ალლაჰის ნების შესაბამისად.

ჯიჰადი, როგორც ცხოვრების მიზანი აღნიშნავს ალლაჰზე მსახურებას, ალლაჰისა და მისი მოციქულის მიერ დადგენილი სტანდარტების მიხედვით, ცალკეული ადამიანებისა და საზოგადოებისთვის ისლამის ქადაგებას. ასევე ნიშნავს ისლამური ქვეყნისა და მუსლიმების დაცვას ყველანაირი სახის საფრთხისა და თავდასხმისგან, ასევე საჭიროების შემთხვევაში ბრძოლას. რაც შეიძლება განხორციელდეს გულით, ენით, ხელით ან იარაღით.

ისლამის სამართლის სწავლულები, შესაბამის აიათებსა და ჰადისებზე დაყრდნობით, ჯიჰადს ჰყოფენ: „ენების“, ეშმაკის,

ბოროტებისა და ურწმუნოების წინააღმდეგ საბრძოლველად. განსაკუთრებულ მნიშვნელობას კი "არამუსლიმებთან ბრძოლას" ანიჭებენ. ხოლო სუფიზში, უფრო მეტად ჯიჰადს, „ვენებასთან“ ბრძოლის სახით განიხილავს. აქედან გამომდინარე ჯიჰადისთვის, მხოლოდ ომის მნიშვნელობის მინიჭება არასრულია, რადგანაც აიათებსა და ჰადისებში ერთი მნიშვნელობით არ გამოიყენება. ისლამის სამართლის სწავლულებმა, ყურანსა და სუნაში მოყვანილი პრინციპების მიხედვით, თავიანთი დროის პირობების ფარგლებში გამოიკვლიეს და დაადგინეს შესასრულებელი წესები, როგორც ომამდე, ასევე ომის დროს და ომის შემდეგ, ასევე განიხილეს ომის ლეგიტიმურობის საკითხი. ისლამის მიერ ომისთვის ნებართვა, მხოლოდ არამუსლიმების მხრიდან ომის გამოცხადებისა და მოძალადეობის პირობებში გაიცემა. ისლამის სამართლის სწავლულების უმრავლესობა თვლის, რომ დაუშვებელია ბრძოლა მათთან, ვინც არ ებრძვის მუსლიმებს და დაუშვებელია ადამიანის მოკვლა მხოლოდ იმიტომ, რომ ისინი არ იღებენ ისლამს.

სწავლულების მიერ გამოყენებული აიათები შემდეგია:

وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً

„და ებრძოლეთ წარმართებს ერთიანად, როგორც თქვენ გებრძვიან ერთიანად“ (თეგბე, 36)

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى

الظَّالِمِينَ

და ეომეთ, სანამ არ მოისპობა საცდური (გზასაცდენობა) და არ დამკვიდრდება (გამტკიცდება) სარწმუნოება ალლაჰისა. და თუ შეწყვეტენ (რასაც ჩადიდონენ), მტრობაც დასრულდეს, თვინიერ დესპოტთა მიმართ. (ბაყარა, 193)

ვინაიდან ურწმუნოება პიროვნულია და სხვას არ ავენებს, სასჯელი იქნება არა ამქვეყნიური, არამედ იმქვეყნიური. თუმცა, თუ ურწმუნო ომს გამოუცხადებს მორწმუნეებს, მასზე პასუხის გაცემა სავალდებულო იქნება, რადგან ზიანი უდანაშაულო ადამიანებსაც მიადგება.

ისლამის მიხედვით, ადამიანი უბინო იბადება, აქედან გამომდინარე ალლაჰის

სურვილი მისი გაჩენილების განადგურება არაა, თუმცა ისლამის მიხედვით ადამიანის სიკვდილით დასჯა შეიძლება, მხოლოდ ჩადენილი დანაშაულისგან გამომდინარე (მკვლელობა).

ყურანში წიგნის ხალხთან ომი აკრძალულია, ჯიზიის გადახდის სანაცვლოდ, რაც იმას ნიშნავს, რომ ომი არ არის გამართლებული, როგორც სასჯელი მათი რწმენისგან გამომდინარე; ისლამის მიზანია მშვიდობიანად თანაცხოვრება.

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ

صَاغِرُونَ

„შეებრძოლეთ, რომელთაც არ სწამთ ალლაჰი და არც დღე უკანასკნელი, და არ თვლიან აკრძალულად იმას, რაც აკრძალა ალლაჰმა და მისმა შუამავალმა; და ვინც არ დაიდგენს ჭეშმარიტ სარწმუნოებას მათგან, რომელთაც ებოძათ წიგნი; სანამ თავს არ დაიმცირებენ და საკუთარი ხელით არ გადაიხდიან ჯიზიას.“ (თეგბე, 29)

თუ არამუსლიმებთან ომის მიზეზი მათი ურწმუნოება იქნებოდა, ყურანი არ მოითხოვდა მათგან ჯიზიის გადახდას და ომის დამთავრების მიზეზად მათ მიერ ისლამის აღიარებას მოითხოვდა.

პირველად მოვლენილ აიათებში ნათლად არის ნათქვამი, რომ ომი ნებადართულია ურწმუნოთა თავდასხმების და სისასტიკის წინააღმდეგ.

მაგალითისთვის შემდეგ აიათებს გადავხედოთ:

أَذِّنْ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلُمُوا وَإِنَّا عَلَىٰ تَضَرُّعِهِمْ لَقَادِرٌ

• الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَاسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَا فِيهِنَّ يَوْمًا يَكُونُ لِلَّهِ الْقَوْلُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

اللَّهُ كَثِيرٌ وَأَبْنُصُرُ اللَّهُ مَنْ يُنْصِرُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

ნებადართულია მათთვის, რომელთაც ებრძვიან, რამეთუ მოექცნენ მათ უსამართლოდ. უეჭველად, ალლაჰს ხელენიფება მათი შენეენა!

ისინი უსამართლოდ გამოაძევეს საცხოვრებლებიდან, მხოლოდ იმიტომ, რომ ამბობდნენ: „ჩვენი უფალი ალლაჰიაო!“ ალლაჰს რომ არ მიეცა ნება თავი დაეცვათ ერთმანეთისგან, დაინგრეოდა სენაკები,

საყდრები, სინაგოგები და მეჩეთები, რომ-
ლებშიც მრავლად იხსენიება ალლაჰის სახე-
ლი. ალლაჰი უსათუოდ შეენევა იმათ, ვინც
მის სარწმუნოებას ემსახურება. უეჭველად,
ალლაჰი ძლევამოსილია, ყოვლისშემძლეა.
(ჰაჯი, 39-40)

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

„და ებრძოლეთ ალლაჰის გზაზე იმათ,
რომელნიც თქვენ გებრძვიან, მაგრამ
ზღვარს არ გადახვიდეთ. უეჭველად, ალ-
ლაჰს არ უყვარს ზღვარგადასულნი. (ბაყარა,
190)

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ
يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ

لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

„და რა გემართებათ თქვენ, რომ არ იბრ-
ძვით ალლაჰის გზაზე უმწეო კაცთა, ქალთა
და ბავშვთა გულისათვის, რომელნიც ამბო-
ბენ: ღმერთო ჩვენო! გვიხსენი ამ დაბისგან,
რომლის მკვიდრნიც სასტიკნი არიან და ჩვენ
დაგვიდგინე შენი წიაღიდან მფარველი და
შემწეო!“ (ნისა, 75)

أَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدُّوْكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ

أَتَخْشَوْنَهُمْ فَأَلَّفَهُمُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

ნუთუ არ შეებრძოლებით ხალხს, რო-
მელთაც გატყვეს თავიანთი ფიცი და განი-
ზრახეს შუამავლის გაძევება? და მათ პირ-
ველებმა წამოიწყეს. ნუთუ მათი გეშინიათ?
ალლაჰის შიში უფრო უნდა გმართებდეთ,
თუ ხართ მორწმუნენი თქვენ! (თევზე, 13)

ისლამი კატეგორიულად კრძალავს რე-
ლიგიაში ჩაგვრას და არ აღიარებს რწმენას,
რომელიც ძალისა და ჩაგვრისგან გამომ-
დინარე და მოჩვენებითია. ომი, რომელიც
ინვესს სიძულვილს და ბოროტებას, არ შე-
იძლება იყოს ქადაგების საშუალება. გარდა
ამისა, არსებობს შესაძლებლობა, რომ ურწ-
მუნოები შეიცვლიან აზრს და ირწმუნებენ,
ხოლო რწმენისათვის მათთან ბრძოლა, ომის
დროს დალუპულებს წაართმევს შესაძლე-
ლობას, რომ ირწმუნონ. ამიტომ, პირველი,
რაც უნდა გაკეთდეს არამუსლიმების წინა-
აღმდეგ, რომლებიც არ ესხმიან თავს მუს-
ლიმებს, არის ქადაგების მშვიდობიანი გზით
შესრულება და არა მათთან ბრძოლა.

ისტორიის მანძილზე, მუსლიმური სა-
ხელმწიფოების არამუსლიმურ ქვეყნებთან

ომების გარკვეული ისტორიული, პოლიტი-
კური და რელიგიური მიზეზები არსებობს,
რომელთაგან თითოეული ცალკე უნდა განი-
ხილებოდეს. თუმცა ერთ-ერთი მიზეზი იყო
ის, რომ ქვეყნებში ჩამოეყალიბებინათ ისეთი
მდგომარეობა, სადაც თითოეულ ადამიანს
თავისუფლად ექნებოდა მრწამსის არჩევის
უფლება. ფაქტობრივად, სიტყვა ჯიჰადი გა-
მოიყენება ომისთვის, რომელიც მიღებულია
ისლამში ლეგიტიმურად, ხოლო ტერმინი
„ფეთიჰ“ (გახსნა) გამოიყენება შემოჭრისა
და დამპყრობლური ომებისგან გამოსაყო-
ფად. ანუ „ფეთიჰ“-ი არ არის დამპყრობლუ-
რი ომი, რომელიც ითვალისწინებს დარბე-
ვებს და სხვათა მინების ხელში ჩაგდებას.

ვინაიდან მუსლიმთა მთელი ცხოვრება
და საქმიანობა მიმართული უნდა იყოს ალ-
ლაჰის კმაყოფილების მოპოვებისკენ და ამ
თვალსაზრისით ყველა ძალისხმევა განიხი-
ლება ჯიჰადის კონცეფციაში. ომი, რომე-
ლიც გამოიყენება მშვიდობის მისაღწევად,
ასევე განიხილება ჯიჰადად. ფაქტობრივად,
ისლამის რელიგიამ, რომელიც არ ცნობს
ომებს შემოსევისთვის, ექსპლუატაციისა და
განადგურებისთვის, დაადგინა, რომ ომი შე-
იძლება გამოიყენებოდეს, მხოლოდ მუსლიმ-
თა სიცოცხლისა და ქონების უსაფრთხოების
უზრუნველსაყოფად, მათი უფლებებისა და
თავისუფლებების დასაცავად, თავდასხმე-
ბის თავიდან ასაცილებლად. ყურანში შემ-
დეგნაირადაა ნაბრძანები:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى الْيُكُفَّ
السَّلَامَ لَسْتُ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ

مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ!
როცა გაეშურებით (საბრძოლველად)
ალლაჰის გზაზე, განასხვავეთ (მორწმუნე
ურწმუნოსაგან) და ამქვეყნიური სიუხვის
მოხვეჭის სურვილით არ უთხრათ იმას, ვინც
მშვიდობას შემოგთავაზებთ: შენ არა ხარ
მორწმუნე! მაშინ, როცა ალლაჰთანაა ური-
ცხვი ალაფი. ასეთი იყავით უწინ, მაგრამ
ალლაჰმა წყალობა მოიღო თქვენზე. ამიტომ
გაიაზრეთ, უეჭველად, ალლაჰი უწყის რასაც
სჩადისართ! (ნისა, 94)

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ

لِلْمُتَّقِينَ

„სწორედ ის უკანასკნელი სამყოფელი დაუდგინეთ მათ, რომელთაც არ სურთ გამედიდურება დედამიწაზე და უკეთურობის გავრცელება. კეთილი აღსასრული მოვლით მხოლოდ ღთისმოშიშებს!“ (ყასას, 83)

وَلَمَنِ اتَّقَصَّرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأَرْسَلْنَا مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ
إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ

უსათუოა, რომ უსამართლობის შემდეგ ვინც ღირსება და უფლება დაიცვა, აი მათზე არ არის არანაირი პასუხისმგებლობა. მაგრამ პასუხისმგებლობა იმათზეა, რომელნიც უსამართლოდ ექცევიან ხალხს და უსამართლოდ აღვირახსნილობენ დედამიწაზე. სწორედ მათთვისაა მწარე სასჯელი! (შურა, 41-42)

გარდა ამისა, ჯიჰადის წარმოდგენა, როგორც არამუსლიმების იძულებით გადაქცევის საშუალებად, ყურანის დებულებების არასწორად გაგებას უკავშირდება, რადგანაც ყურანი ნათლად ამბობს, რომ მუსლიმები მხოლოდ, პასუხისმგებელნი არიან ბრძანებების საუკეთესო გზით გადმოცემის თაობაზე და ისინი პასუხისმგებელნი არ არიან ადამიანების მრწამსზე. ყურანში ამასთან დაკავშირებით შემდეგნაირად არის ნაბრძანები:

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

„მოუწოდე შენი ღმერთის გზისკენ სიბრძნითა და კეთილი შეგონებით, ეკამათე მათ საუკეთესო მეთოდით. შეჭველად, შენი ღმერთი უკეთ უწყის, თუ ვინ აცდა თავის გზას და უკეთ უწყის ჭეშმარიტ გზაზე მყოფი!“ (ნაჰლი, 125)

وَلَا تَجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا
بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأَنْزَلَ إِلَيْنَا الْكِتَابَ وَالْهُدَى وَالْهُدَى وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

„თუ ეკამათებით წიგნის ხალხს, მხოლოდ საუკეთესო გზით. ეს არ ეხება მათგან იმათ, ვინც უსამართლოდ იქცევა. უთხარი: „ჩვენ ვირწმუნეთ ის, რაც ზეგარდმოგვევლინა, და ის რაც თქვენ გარდმოგვევლინათ. ჩვენი და თქვენი ღმერთი ერთია, და ვმორჩილებთ მხოლოდ მას!“ (ანკებუთი, 46)

აიათები, რომლებიც ნათლად გვამცნობენ, რომ არ შეიძლება ზენოლა რწმენის

თაობაზე შემდეგნაირად არის მოცემული ყურანში:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ
اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

იძულება არაა სარწმუნოებაში. ჭეშმა-რიტი გზა ნათლად გამოირჩა ცდომილისგან. მაშ, ვინც უარყოს ტალუთი (ეშმაკი და ეშმაკისეული გზა) და ინამოს ალლაჰი, შეჭველად, ის მყარ საყრდენს არის ჩაჭიდებული, რომლის ნგრევა შეუძლებელია. შეჭველად, ალლაჰი ყოვლისმსმენია, ყოვლისმცოდნეა. (ბაყარა, 256)

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا
مُؤْمِنِينَ

„შენს ღმერთს რომ ენება, უთუოდ ყველა ერთბაშად ირწმუნებდა, ვინც კი დედამიწაზეა. მაშ, შენ აიძულებ ხალხს, რათა იქმნენ მორწმუნენი?“ (იუნუსი, 99)

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ

„და უთხარი: „ჭეშმარიტება თქვენი ღმერთისგანაა, ამის შემდეგ ვინც ინებებს, ირწმუნებს და ვინც ინებებს, უარყოფს... (ქეჰვი, 29)

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي
قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِفَكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئٌ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ

„თქვეს ბედუნიებმა: „ვირწმუნეთ!“ უთხარი: „არ გირწმუნიათ, არამედ თქვით „დავმორჩილდით“. რწმენა ჯერ არ შესულა თქვენს გულში. თუ თქვენ დაჰმორჩილებით ალლაჰს და მის შუამავალს, არაფერს მოაკლებს თქვენს საქმეებს. შეჭველად, ალლაჰი შემნდობია, მწყალობელია.“ (ჰუ-ჯურათ, 14)

დასკვნის სახით შეიძლება ვთქვათ, რომ სიტყვა ჯიჰადი, ისლამში არ უნდა აღიქმებოდეს, როგორც უბრალო სამხედრო ქმედება. მას აქვს მრავალი განსხვავებული მნიშვნელობა, როგორიცაა მოქმედება ისლამის სწავლებების გამოყენების პროცესში წარმოქმნილ სირთულეებთან, საკუთარ თავთან და სოციალური უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლა. თუმცა, ნებისმიერ შემთხვევაში, ჯიჰადის შესასრულებლად სამართლიანი მიზეზი უნდა იყოს და ზიანი მინიმუმამდე უნდა იყოს დაყვანილი.

როგორ ვასწავლოთ ბავშვს „თანადგომა“

ჩვენი მომავალი თაობა ბავშვები არიან, მათ განსაკუთრებული სწავლა სჭირდებათ, არსებობს მრავალი მეთოდი, რომლის საშუალებითაც ბავშვებს შეუძლიათ გაიზარონ თანადგომის არსი და მნიშვნელობა. მაგალითად; თუ ვასწავლით ბავშვს სხვების დახმარებას, შეგვიძლია გამოვავლინოთ მისი ხასიათის ის ასპექტი, რომელსაც გარემომცოფები დაუფასებენ, ვასწავლოთ რომ სხვების დახმარება მათი მორალური პასუხისმგებლობაა; მეგობრის, მოხუცის, დახმარება და პატივისცემა, მათი გასაჭირის გაზიარება, დიდი სიყვარულით უნდა შევასწავლოთ. მივუთითოთ თუ როგორი უნდა იყოს კარგი ადამიანი. ერთმანეთის მხარდაჭერა არის კარგი ურთიერთობის გასაღები, როგორც სახლში ასევე საზოგადოებაში. მოუწოდოთ და აღვზარდოთ ბავშვი ისე რომ დახმარების ხელი გაუწოდოს მასზე სუსტს, ასეთი აღზრდილი ბავშვი შემდგომში უფრო გაათვითცნობიერებს და უფრო მოტივირებული იქნება მეგობრებთან ურთიერთობაში.

მაგრამ როგორ შეგვიძლია მარტივად ვასწავლოთ პატარებს სხვების თანადგომა? - მოდით შევხედოთ რამდენიმე მარტივ და პრაქტიკულ გზას, რათა ბავშვს ჩავუნერგოთ სხვების თანადგომა. ხაზგასმით ავლენიშნოთ, რომ ქველმოქმედება იწყება სახლში. ავუხსნათ რომ მისი მოვალეობაა დაეხმაროს ოჯახის წევრებს, ბაღში მეგობრებს და შემდგომ წავახალისოთ ან შევაქოთ ასეთი ქცევისთვის.

ბავშვებს თავიდანვე უნდა შევასწავლოთ მასზე მინდობილი პასუხისმგებლობა, რომ ზო-

გიერთი სამუშაო გააკეთოს დამოუკიდებლად რისი გაკეთებაც მას შეუძლია, მაგალითად; თავისი ნივთების მილაგება და მეგობრის დახმარება.

თანადგომის ქცევის გასამტკიცებლად შევარჩიოთ ისეთი აქტივობები, რომლის გაკეთებაც მას შეეძლება პერიოდულად, ყოველდღიურად ან კვირაში ერთხელ.

მაგალითად ოჯახში თანადგომა მასზე უმცროს და - ძმაზე, მოხუც ბებია - ბაბუაზე, ქუჩაში უბრალოდ მოხუცს ჯოხზე ხელის მოკიდებით, თავაზიანი ქცევით ან უბრალო დახმარებით, დიდ ყურადღებასა და პატივისცემას დაიმსახურებს. ბავშვებს წრფელი სიყვარული შეუძლიათ, მათ თანადგომის ერთ პატარა ნაპერწკალსაც თუ ჩავუდებთ გულში, ისინი ნამდვილ ადამიანებად ჩამოყალიბდებიან. ამიტომ ყველაზე მნიშვნელოვანია შევაქოთ ბავშვი, როცა ეხმარება ვინმეს (მეგობრებს მოხუცს მეზობელს უცნობს) მის ირგვლივ, ამ დროს უნდა ვუთხრათ რომ ვამაყობთ მისით და გავაგებინოთ რომ ადამიანი, რომელიც სხვებს ეხმარება არის ის, ვისაც საზოგადოება პატივს სცემს და ღმერთსაც ძალიან უყვარს.

ამრიგად, თუ ბავშვებს კარგად შევასწავლით „თანადგომას“, ისინი იქნებიან გარანტი ჭეშმარიტი, სრულყოფილი, ქველმოქმედი, წრფელი, ერთგული და სანდო მომავალი თაობისა.

ერთ თბილ სიტყვას, ერთ გულწრფელ ღიმილს, შეუძლია ცხოვრების გალამაზება!!! აი ესეც „თანადგომა“